

Î N C H E I E R E

09 decembrie 2020

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Cultul Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova, reprezentată de avocatul Svetlana Moraru,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Cultul Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova împotriva Primăriei municipiului Chișinău, persoane terțe Consiliul municipal Chișinău, Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare, Agenția Proprietății Publice, privind obligarea perfectării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren,

împotriva deciziei din 29 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 29 noiembrie 2017, Cultul Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei municipiului Chișinău, persoane terțe Consiliul municipal Chișinău, Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare, Agenția Proprietății Publice, privind obligarea perfectării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu drept de proprietate privată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 11 septembrie 2017 a depus cerere Primăriei municipiului Chișinău și Consiliului municipal Chișinău, prin care a solicitat perfectarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, pentru terenul amplasat pe adresa XXX, nr. cadastral XXX, cu suprafața de 0,211 ha, aferent construcției de cult care aparține Cultului Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova.

A menționat reclamantul că, la 06 noiembrie 2010, în baza procesului-verbal de recepție finală nr. 678 din 06 septembrie 2010, ÎS „Cadastru” a înregistrat, cu cota parte 1.0, dreptul de proprietate al Cultului Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea asupra bunului imobil - construcție de cult cu nr. cadastral XXX, amplasată în

XXX. Această construcție reprezintă biserica Cultului Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea, dreptul de proprietate asupra lăcașului de cult fiind confirmat prin extrasul din Registrul bunurilor imobile. Terenul aferent lăcașului de cult este proprietatea municipiului Chișinău, în temeiul deciziei Primăriei nr. 15/20 din 14 aprilie 2003.

A relatat reclamantul că terenul cu suprafața totală de 0,211 ha, a fost repartizat în folosință Uniunii de Conferințe a Adventiștilor din Ziua a Șaptea din Republica Moldova, redenumită în Cultul Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova, scopul repartizării fiind construcția bisericii. La ziua de azi, terenul aferent construcției de cult nu este trecut cu titlu de proprietate Cultului Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova. La 12 octombrie 2017, Primăria municipiului Chișinău a solicitat suplimentar anumite acte, care au fost prezentate prin scrisorile din 27 octombrie 2017. Însă, la 13 noiembrie 2017, Primăria mun. Chișinău a comunicat că transmiterea în proprietate privată gratuit nu se permite. Prin urmare, reclamantul se consideră vătămat în dreptul său prevăzut de art. 15¹ Cod funciar.

A solicitat Cultul Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova obligarea Primăriei municipiului Chișinău să perfecteze titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu drept de proprietate privată pentru terenul amplasat în XXX, nr. cadastral XXX, cu suprafața de 0,211 ha, aferent construcției de cult.

Prin hotărârea din 04 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă cerere de chemare în judecată și s-a obligat Primăria municipiului Chișinău să perfecteze titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu drept de proprietate privată, pe numele Cultului Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova, asupra terenului cu nr. cadastral XXX, cu suprafața de 0,211 ha, amplasat în XXX, aferent construcției de cult care aparține Cultului Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova.

Pentru a concluziona astfel instanța de fond a invocat că reclamantul deține cu drept de proprietate construcția de cult, situată în XXX, cu nr. cadastral XXX, cu suprafața de 477.7 m.p., aferent terenului cu nr. cadastral XXX, cu suprafața de 0,211 ha, proprietate a municipiului Chișinău.

A specificat că în conformitate cu art. 3 al Hotărârii Guvernului nr.740 din 11 iunie 2002 cu privire la edificiile și locașurile de cult, autoritățile administrației publice locale, la cererea reprezentanților cultelor religioase, vor perfecta în conformitate cu legislația în vigoare titlurile de autentificare a drepturilor deținătorului de teren pentru terenurile aferente edificiilor și locașurilor de cult.

Manifestând dezacordul cu hotărârea instanței de fond, Consiliul municipal Chișinău și Primăria mun. Chișinău la 17 decembrie 2019 au depus apel nemotivat, iar la 21 mai 2020 apelul motivat împotriva hotărârii din 04 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în termenul stabilit de lege, solicitând casarea hotărârii contestate și pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a pretențiilor din acțiune.

Prin decizia din 29 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată hotărârea din 04 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și emisă o hotărâre nouă prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Cultul Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova.

În motivarea deciziei, Curtea de Apel Chișinău a specificat că, eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren este precedată de emiterea de către

administrația publică locală a unei decizii cu privire la atribuirea terenului. Această decizie se emite la cererea persoanei interesate. În prezenta cauză prin cererea adresată administrației publice locale și prin cererea de chemare în judecată, reclamantul nu a solicitat emiterea unui act privind atribuirea terenului, ci doar perfectarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Astfel, la emiterea hotărârii, instanța de fond nu a ținut cont de faptul că, întâi de toate terenul urmează a fi atribuit în proprietate printr-un act administrativ (decizie privind atribuirea terenului) și ulterior, acest drept urmează a fi autentificat prin perfectarea actului juridic ce confirmă dreptul de proprietate.

La 23 septembrie 2020, Cultul Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova, reprezentată de avocatul Svetlana Moraru, a depus recurs împotriva deciziei din 29 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea în vigoare a hotărârii instanței de fond.

În motivarea recursului avocatul recurentului a invocat că instanța de fond corect a concluzionat că Cultul Religios și-a revendicat un drept prevăzut de lege, iar Primăria municipiului Chișinău este obligată să se conformeze prevederilor Codului funciar și prevederilor Hotărârii de Guvern. Respectiv, hotărârea instanței de fond este legală și întemeiată, fiind obligată Primăria municipiului Chișinău să perfecteze titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu drept de proprietate privată, pe numele Cultului Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova, asupra terenului cu nr. cadastral XXX, cu suprafața de 0,211 ha, din XXX, aferent construcției de cult care aparține Cultului Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova.

A menționat avocatul recurentului că instanța de apel greșit a ajuns la concluzia de a casa hotărârea instanței de fond. Deoarece în motivarea deciziei a expus un șir de competențe ale consiliului local din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, a enumerat potrivit art. 20 din Codul funciar, documentele ce confirmă drepturile deținătorilor de teren, a citat pct. 6 din Instrucțiunea privind modul de completare, eliberare și păstrare a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, aprobată prin Ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 110 din 05 septembrie 2016. Instanța de apel a citat actele normative, precum că eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren este precedată de emiterea de către administrația publică locală, a unei decizii cu privire la atribuirea terenului. Această decizie se emite la cererea persoanei interesate.

Consideră recurentul că instanța de apel, greșit a concluzionat că prin cererea adresată administrației publice locale și prin cererea de chemare în judecată, reclamantul nu a solicitat atribuirea terenului, ci doar perfectarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

A relatat că Curtea de Apel Chișinău greșit a concluzionat că, hotărând admiterea acțiunii și obligând autoritatea publică să perfecteze titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, instanța de fond nu a ținut cont de faptul că, întâi de toate, terenul urmează a fi atribuit în proprietate printr-un act administrativ, iar ulterior acest drept urmează a fi autentificat prin perfectarea actului juridic care confirmă dreptul de proprietate, fiind irațională obligarea autorității publice să perfecteze titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, în condițiile în care un astfel de drept nu a fost dobândit. Adică, acest drept de proprietate asupra terenului aferent locașului

de cult nu se dobândește printr-un act administrativ, dar prin efectul legii – art. 15¹ al Codului funciar, iar pct. 3 al Hotărîrii Guvernului nr. 740 din 11 iunie 2002 cu privire la edificiile și locașurile de cult prescrie că „autoritățile administrației publice locale, la cererea reprezentanților cultelor religioase, vor perfecta în conformitate cu legislația în vigoare titlurile de autentificare a drepturilor deținătorului de teren pentru terenurile aferente edificiilor și locașurilor de cult”.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

La caz, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat la data de 29 iulie 2020 decizia contestată în lipsa participanților la proces. Decizia Curții de Apel Chișinău a fost expediată participanților prin intermediul poștei electronice la data de 02 septembrie 2020 (f.d. 195).

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că Cultul Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova, reprezentată de avocatul Svetlana Moraru, s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul la 23 septembrie 2020, în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

La 16 septembrie 2020 în adresa participanților la proces, a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, însă referințe pe marginea recursului nu au fost depuse.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a

cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de Cultul Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova, reprezentată de avocatul Svetlana Moraru, este inadmisibilă.

În conformitate cu art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Cultul Religios Biserica Creștină Adventistă de Ziua a Șaptea din Republica Moldova, reprezentată de avocatul Svetlana Moraru, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă

Președintele completului,
judecătorul

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Maria Ghervas

Victor Burduh